

**Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний
інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра гуманітарної освіти**

**Освітня програма підвищення кваліфікації
учителів української мови та літератури**

**«Робота з текстом на уроках мовно-літературної
освітньої галузі»**

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри гуманітарної освіти
(протокол № 7 від 18 вересня 2023 р.)

Завідувачка кафедри

Анна-Марія БОГОСВЯТСЬКА

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою
(протокол № 10 від 26.10.2023 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Освітня програма підвищення кваліфікації учителів української мови та літератури «**Робота з текстом на уроках мовно-літературної освітньої галузі**».

Розробники: старший викладач кафедри гуманітарної освіти, кандидат філологічних наук Дільна О. А., доцент кафедри гуманітарної освіти, кандидат філологічних наук Должикова Т. І., доцент кафедри гуманітарної освіти, кандидат педагогічних наук Пастушенко Н. М., старший викладач кафедри гуманітарної освіти Сенчишин Я.Б.

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку вчителів української мови та літератури у їхній підготовці до роботи в умовах упровадження нової української школи відповідно до запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.

Напрямок: удосконалення психолого-педагогічної майстерності, підвищення кваліфікації та професійної компетентності, рефлексія і професійний саморозвиток учителя української мови та літератури, зокрема:

1. Усвідомлення вчителем діяльнісного підходу до навчання і розуміння процесів, пов'язаних із розвитком в учнів ключових життєвих умінь.
2. Розуміння вимог до сучасних уроків української мови та літератури.
3. Опанування сучасними інноваційними методиками навчання.
4. Знання і використання новаторських форм і типів уроків української словесності.
5. Усвідомлення і розуміння професійного розвитку і самоосвіти як складника професійного іміджу педагога.

Обсяг: 36 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, очно-дистанційна.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню учнів;

- мовно-комунікативна компетентність – вміння слухати, ставити запитання, обстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації;

- загальнокультурна компетентність – здатність аналізувати найважливіші досягнення національної і світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контекстах сучасного українського і світового суспільства.

Місце (міця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області.

Очікувані результати навчання:

- визначає дидактичні функції мовних одиниць тексту / медіатексту (A1.4);
- продукує за текстами завдання, спрямовані на формування ключових та предметної компетентностей учнів (A2.2);
- аналізує мовні явища з функційної точки зору (A1.4, A2.5);
- визначає стилістичний потенціал мовних одиниць усіх рівнів у текстах різної стильової належності (A2.4);
- моделює роботу з художнім твором на уроках літератури (A2.1, A2.4, A2.5).

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 2 години

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля (практичне, 1 година).

Тема 2. Формування очікувань учасників (практичне, 1 година).

Модуль 1. Робота з текстом на уроках української мови.

Час за робочою навчальною програмою – 8 годин

Тема 1.1. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження (лекція, 2 години).

План лекційного заняття

1.1.1. Текст як наукове поняття.

1.1.2. Функції тексту.

1.1.3. Основні категорії тексту.

1.1.4. Закони текстотворення.

1.1.5. Класифікація текстів.

Тема 1.2. Частковий і повний лінгвістичний аналіз (практичне, 2 години).

План практичного заняття

1.2.1. Ознайомлення зі схемами аналізу, його зразками.

1.2.2. Здійснення аналізу текстів різної стильової й жанрової належності.

Тема 1.3. Стилістичний аналіз тексту (лекція, 1 година).

План лекційного заняття

1.3.1. Поняття стилю. Класифікація стилів в історії української мови.

1.3.2. Загальна характеристика стилів сучасної української літературної мови. Взаємодія функційних стилів у сучасній українській мові.

1.3.3. Методи стилістичних досліджень: семантико-стилістичний аналіз; зіставлення; стилістичний експеримент; статистичні методи.

Тема 1.4. Створення й редагування текстів (практичне, 3 години).

План практичного заняття

1.4.1. *Поняття про сприйняття, розуміння, відтворення й створення тексту.*

1.4.2. *Розгортання й компресія тексту.*

1.4.3. *Анотування, рецензування, конспектування й редагування текстів.*

Модуль 2. Робота з художнім текстом на уроках літератури

Час за робочою навчальною програмою – 8 годин

Тема 2.1. Особливості аналізу художніх текстів (лекція, 2 години).

План лекційного заняття

2.1.1. *Розуміння поняття художнього тексту.*

2.1.2. *Тема та ідея художнього твору.*

2.1.3. *Аналіз художніх творів різних родів і жанрів. Єдність змісту й форми. Культурно-історичний контекст.*

2.1.4. *Засоби художньої виразності. Елементи авторського стилю.*

2.1.5. *Естетична та мистецька цінність художніх текстів.*

2.1.6. *Читацька компетентність. Індивідуальний читацький досвід.*

2.1.7. *Переказування художніх текстів.*

Тема 2.2. Навчаємось аналізувати прозові тексти (практичне, 2 години).

План практичного заняття

2.2.1. *Схема аналізу прозових текстів.*

2.2.2. *Аналіз прозового тексту, запропонованого викладачем.*

Тема 2.3. Навчаємось аналізувати поетичні тексти (практичне, 2 години).

План практичного заняття

2.3.1. *Схема аналізу поетичних текстів.*

2.3.2. *Аналіз поетичного тексту, запропонованого викладачем.*

Модуль 3. Медіатекст на уроках української мови.

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 3.1. Медіатекст. Функціонування медіатексту (лекція, 1 година).

План лекційного заняття

3.1.1. Основні поняття: медіатекст, гіпертекст, інформація: джерело інформації; інформація текстова, графічна, числова тощо; достовірність, новизна, актуальність і несуперечливість інформації; надійність і ненадійність джерел інформації; критерії добору і способи пошуку інформації; явна і прихована інформація; факти і судження; маніпуляція і пропаганда.

3.1.2. Особливості функціонування медіатексту.

Тема 3.2. Медіатекст у стандарті Нової української школи (лекція, 1 година).

План лекційного заняття

3.2.1. Поняття медіатекст у Державному стандарті базової середньої освіти.

3.2.1. Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів під час роботи з медіатекстом.

Тема 3.3. Аналіз медіатексту (практичне, 4 години).

План практичного заняття

3.3.1. Поняття медіамеседжу. Ключові питання для аналізу медіатексту: авторство і аудиторія; меседжі і значення; репрезентація й реальність.

3.3.2. Види навчальної діяльності для роботи з медіатекстом.

Модуль 4. Корисні практики. Лінгводидактичний аналіз тексту як процес визначення його навчального, розвивального й виховного потенціалу.

Час за робочою навчальною програмою – 4 години

Тема 4.1. Дидактичні функції мовних одиниць тексту (лекція, 1 година).

План лекційного заняття

4.1.1. Текст як одиниця педагогічного дискурсу.

4.1.2. Структурно-сміслові текстові складники.

4.1.3. Дидактичний потенціал тексту.

Тема 4.2. Робота з текстом на уроках української мови (практичне, 3 години).

План практичного заняття

4.2.1. Ознайомлення із моделями лінгводидактичного аналізу тексту.

4.2.2. Презентація та аналізування зразків лінгводидактичного аналізу тексту.

4.2.3. Здійснення аналізу запропонованих та самостійно дібраних текстів.

Круглий стіл. Презентація індивідуальних проєктів «Визначення дидактичного потенціалу тексту та робота з ним на уроках мовно-літературної освітньої галузі» (практичне, 6 годин).

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Оцінювання вербальне.

ІІІ. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2		2	
<i>Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля.</i>	1		1	
<i>Тема 2. Формування очікувань учасників.</i>	1		1	
Модуль 1. Робота з текстом на уроках української мови.	8	3	5	
<i>Тема 1.1. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження.</i>	2	2		
<i>Тема 1.2. Частковий і повний лінгвістичний аналіз.</i>	2		2	
<i>Тема 1.3. Стилістичний аналіз тексту</i>	1	1		

<i>Тема 1.4. Створення й редагування текстів</i>	3		3	
Модуль 2. Робота з художнім текстом на уроках літератури.	6	2	4	
<i>Тема 2.1. Особливості аналізу художніх текстів.</i>	2	2		
<i>Тема 2.2. Навчаємось аналізувати прозові тексти.</i>	2		2	
<i>Тема 2.3 Навчаємось аналізувати поетичні тексти.</i>	2		2	
Модуль 3. Медіатекст на уроках української мови.	4	2	2	
<i>Тема 3.1. Медіатекст. Функціонування медіатексту.</i>	1	1		
<i>Тема 3.2. Медіатекст у стандарті Нової української школи</i>	1	1		
<i>Тема 3.3. Аналіз медіатексту</i>	2		2	
Модуль 4. Корисні практики. Лінгводидактичний аналіз тексту як процес визначення його навчального, розвивального й виховного потенціалу	4	1	3	
<i>Тема 4.1. Дидактичні функції мовних одиниць тексту.</i>	1	1		
<i>Тема 4.2. Робота з текстом на уроках української мови.</i>	3		3	
Круглий стіл. Презентація індивідуальних проєктів «Визначення дидактичного потенціалу тексту та робота з ним на уроках мовно-літературної освітньої галузі».	6		6	
Самостійна робота	6			6
Всього годин:	30	8	22	6